

Затверджую
Проректор з наукової роботи
Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова
Володимир ІВАНИЦЯ

17 березня 2025 р.

ВИТЯГ
з протоколу № 7 міжкафедрального наукового семінару
кафедри української літератури та компаративістики
філологічного факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
від 17 березня 2025 р.

ПРИСУТНІ:

14 осіб, з них 8 – наукові і науково-педагогічні працівники кафедри української літератури та компаративістики.

Шевченко Тетяна Миколаївна, завідувач кафедри української літератури та компаративістики, доктор філологічних наук, професор;

Джиджора Євген Володимирович, професор кафедри української літератури та компаративістики, доктор філологічних наук, доцент;

Малиновський Артур Тимофійович, професор кафедри української літератури та компаративістики, доктор філологічних наук, доцент;

Казанова Ольга Валеріївна, доцент кафедри української літератури та компаративістики, кандидат філологічних наук, доцент;

Мізінкіна Олена Олексіївна, доцент кафедри української літератури та компаративістики, кандидат філологічних наук, доцент;

Нечиталюк Ірина Володимирівна, доцент кафедри української літератури та компаративістики, кандидат філологічних наук, доцент;

Томбулатова Іраїда Ігорівна, доцент кафедри української літератури та компаративістики, кандидат філологічних наук, доцент;

Чикур Лілія Дмитрівна, доцент кафедри української літератури та компаративістики, кандидат філологічних наук, доцент.

На науковому семінарі присутні аспіранти:

1. Ганченко Анастасія Юріївна
2. Маліцька Анна Дмитрівна
3. Фомін Гліб Геннадійович

4. Чмир Андрій Валерійович

На науковий семінар запрошені:

1. Доктор філологічних наук, професор Неклесова Валерія Юріївна, професор кафедри граматики англійської мови, гарант освітньої програми 035 Філологія третього освітньо-наукового рівня;
2. Доктор філологічних наук, професор Мусій Валентина Борисівна, в. о. завідувача кафедри періодичної преси та медіаредагування.

З присутніх – 5 докторів наук та 5 кандидатів наук – фахівців за профілем представленої дисертації.

Головуючий на науковому семінарі – доктор філологічних наук, професор, доцент кафедри української літератури та компаративістики Малиновський Артур Тимофійович.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри української літератури та компаративістики Чмиря Андрія Валерійовича на тему «Художній світ історичної романістики Петра Кралюка», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія 03 Гуманітарні науки.

Тему дисертації затверджено «16» листопада 2021 р. на засіданні Вченої ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, протокол № 4.

Роботу виконано на кафедрі української літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри періодичної преси та медіаредагування Мусій В. Б.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь здобувача Чмиря Андрія Валерійовича за матеріалами дисертаційного дослідження «Художній світ історичної романістики Петра Кралюка». Аспірант виклав основні положення своєї дисертації, акцентуючи увагу на актуальності теми дослідження, предметі, об'єкті, завданнях, науковій новизні та на результатах отриманого дослідження.
2. Запитання до здобувача.

По доповіді було поставлено 6 запитань, на які доповідач дав ґрунтовні відповіді. Питання поставили:

- Професор, доктор філологічних наук Шевченко Тетяна Миколаївна;
- Професор, доктор філологічних наук Малиновський Артур Тимофійович;

- Доцент, кандидат філологічних наук Нечиталюк Ірина Володимирівна;
- Доцент, кандидат філологічних наук Томбулатова Іраїда Ігорівна;
- Доцент, кандидат філологічних наук Мізінкіна Олена Олексіївна;
- Доцент, кандидат філологічних наук Чикур Лілія Дмитрівна.

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації Чмиря Андрія Валерійовича виступили рецензенти:

Рецензент роботи, кандидат філологічних наук, доцент **Мізінкіна Олена Олексіївна** зазначила актуальність роботи та звернула увагу на новизну наукового дослідження. На думку рецензента, творчість Петра Кралюка на сьогодні ще не достатньо вивчена, новизна роботи жодних питань не викликає. По суті, дисертант увів у літературний процес нову постать, нову творчість. Історичні романи цього письменника є постмодерними, полідискурсивними та експериментальними, що свідчить про оригінальність їхнього художнього світу – і це доведено в роботі. Кожний розділ роботи є логічним, науково обґрунтованим, доречним, чітко розкриває та пояснює поставлені завдання. Одержані результати переконливі, мету досягнуто, а тему розкрито.

Рецензент зауважила, що дисертаційна робота відповідає всім формальним і змістовим вимогам, які висуваються до робіт такого типу, що подаються на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія 03 Гуманітарні науки, і може бути рекомендованою до захисту.

Рецензент роботи, кандидат філологічних наук, доцент **Чикур Лілія Дмитрівна** зазначила наукову обґрунтованість та цілісність положень і висновків роботи, яка є самостійним і концептуально завершеним науково-кваліфікаційним дослідженням. Дисертація розкриває особливості сучасного історичного роману, представленого П. Кралюком, кожен роман якого не схожий за попередній за художніми практиками. Історична романістика вищезгаданого автора є новим поглядом на події, постаті, факти минулого. Вагомим здобутком дисертанта є осмислення творчості П. Кралюка крізь призму діалогічності та інтертекстуальності. На думку Чикур Л. Д., представлена дисертація повністю відповідає всім вимогам, які висуваються до праці, що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія 03 Гуманітарні науки, і може бути рекомендованою до захисту.

В обговоренні взяли участь присутні на науковому семінарі: проф. Шевченко Т. М., проф. Малиновський А. Т., доц. Нечиталюк І. В.,

доц. Томбулатова І. І. Доповідачі звернули увагу на високий рівень підготовленої праці, солідну апробацію, беззаперечні новизну та актуальність представленої роботи.

З характеристикою здобувача виступила *науковий керівник*, доктор філологічних наук, професор Мусій Валентина Борисівна, яка відзначила, що аспірант вперше цілісно розглянув художній світ історичної романістики Петра Кралюка. Також В. Б. Мусій звернула увагу на складність, актуальність і безперечну новизну дослідження Чмиря Андрія. Ну думку керівника, аспірант успішно виконав поставлені завдання, отримав глибокі і верифіковані результати, які становлять безсумнівний внесок у сучасне літературознавство. Дисертація написана самостійно, виявляє творчий та науковий характер мислення і свідчить про наукову зрілість здобувача.

Затвердити висновок:

ВИСНОВОК

міжкафедрального наукового семінару про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему:
«Художній світ історичної романістики Петра Кралюка»
здобувача ступеня доктора філософії Чмиря Андрія Валерійовича
за спеціальністю 035 Філологія

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дослідження виконано в межах наукової теми кафедри української літератури та компаративістики «Порубіжжя як феномен у художньому творі та в літературознавчій методології» (номер державної реєстрації 0121U111788). Тему дисертаційної роботи «Художній світ історичної романістики Петра Кралюка» затверджено на засіданні Вченої ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (протокол № 3 від 21 жовтня 2021 року).

Актуальність вивчення художнього світу історичних романів Петра Кралюка полягала в необхідності:

- вивчити та систематизувати форми й шляхи вираження згаданим письменником прийомів реконструкції старовини;
- виявити сутність авторської концепції історичного минулого, тих етапів української історії, на яких Петро Кралюк сконцентрував увагу;
- мотивувати вибір майстром слова тої чи тої події, постаті, епохи.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Особистий внесок здобувача полягає в тому, що всі результати дисертації одноосібно належать авторові дослідження.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Наукові положення, представлені у дисертаційній роботі Чмиря А. В., обґрунтовані значним обсягом отриманих даних.

Наукова новизна результатів дисертації полягає в тому, що:

– *уперше* цілісно проаналізовано художній світ чотирьох історичних романів Петра Кралюка;

– *уперше* комплексно розглянуто паратекстуальність, інтертекстуальність і діалогічність історичних романів цього літератора як художньої єдності (системи), виділено їхні різновиди;

– *уперше* досліджено історичні романи майстра слова з погляду засад діалогізму.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи:

Теоретичне значення дисертації: запропоновано методи, підходи, стратегії, завдяки яким стане можливим вивчення інших творів Петра Кралюка та аналіз їхніх художніх світів. Розглянуто діалогічність як на рівні побудови твору, так і на рівні комунікації у творі як показник художнього світу (діалогізм кожного твору автора, діалогізм як елемент художньої системи – показник своєрідності історичної романістики майстра слова).

Практичне значення одержаних результатів. Положення та висновки дисертації можна використовувати для вивчення українського літературного постмодернізму ХХІ ст. й історичного роману сьогодення зокрема. Матеріали дослідження можуть стати в пригоді під час написання підручників, навчальних посібників, викладання курсів із теорії літературного процесу і розробки обов'язкових і вибіркових дисциплін із сучасної української літератури.

Оцінка структури та обсягу дисертації, її мови та стилю

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення, а також оформленням у цілому відповідає вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Результати перевірки роботи на академічний плагіат

Дисертаційна робота була перевірена автоматизованим сервісом пошуку плагіату Strikeplagiarism. Результати перевірки зафіксовано у звіті від 03.03.2025 року. Отримані такі результати: оригінальність – 90,51%, схожість –

9,49%. Комісія з етики та академічної доброчесності встановила, що 9,49% текстового збігу стосуються загальновідомих фактів, подій та явищ. Окремі фрази, твердження та терміни є сталими у навчальній та науковій літературі з теми цього академічного твору. Поодинокі запозичення в роботі стосуються власних публікацій дисертанта.

Робота є самостійною і може бути рекомендована до захисту.

Інші факти, встановлені рецензентами у процесі перевірки, відсутні.

Висновок: За результатами перевірки дисертація «Художній світ історичної романістики Петра Кралюка» Чмиря Андрія Валерійовича визнана оригінальною роботою, яка не містить елементів академічного плагіату.

Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Чмир А. Сповідь як прийом психологічного зображення в романах П. Кралюка («Шестиднев, або Корона дому Острозьких», «Сильні та одині», «Данило Острозький: образ, гаптований бісером» і «Справжній Мазепа»). *Мова. Література. Фольклор. Запоріжжя* : Гельветика, 2021. № 2. С. 135–143. DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2021-2-18>

2. Чмир А. Паратекстуальні елементи в романі «Данило Острозький: образ, гаптований бісером» Петра Кралюка. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 1. Ч. 2. С. 188–195. DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.1-2/32>

3. Чмир А. Проблема самоідентифікації головного героя в романі «Сильні та одині» П. Кралюка. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 26. Том 2. С. 209–215. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.2.39>

4. Чмир А. Сучасний історичний роман-кросвер (на матеріалі твору «Справжній Мазепа» П. Кралюка). *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 59. Том 3. С. 153–161. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-3-23>

5. Чмир А. Діалогічна форма як шлях до вирішення проблеми співвідношення факту та вимислу в реконструкції історичних подій у романі «Шестиднев» П. Кралюка. *Південний архів (філологічні науки)* : зб. наук. пр. Івано-Франківськ : ХДУ, 2023. Вип. ХCV. С. 45–56. DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2023-95-6>

**Статті та тези в інших наукових виданнях:
наукові праці, опубліковані в інших наукових виданнях України
та в закордонних виданнях**

1. Чмир А. Паратекстуальні елементи в романі Петра Кралюка «Шестиднев, або Корона дому Острозьких». *Вісник Одеського національного університету. Філологія*. 2021. Т. 26. Вип. 1(23). С. 72–80. DOI [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2021.1\(23\).251895](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2021.1(23).251895)

2. Чмир А. Інтертекстуальні засоби в романі «Сильні та самотні» П. Кралюка. *Вісник Одеського національного університету. Філологія*. 2022. Т. 27. Вип. 1(25). С. 78–87. DOI [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2022.1\(25\).283279](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2022.1(25).283279)

3. Чмир А. Рецепція Варшави князем Василем-Костянтином Острозьким у романі «Шестиднев, або Корона дому Острозьких Петра Кралюка». *Studia Wschodniosłowiańskie*. Białystok : Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2022. Tom 22. S. 7–23. DOI <https://doi.org/10.15290/sw.2022.22.01>

**опубліковані тези доповідей за матеріалами наукових
конференцій**

1. Чмир А. Роман «Справжній Мазепа» П. Кралюка в контексті інтермедіальності. *V Міжнародна наукова конференція «Аналіз та інтерпретація художнього тексту: проблеми, стратегії, розвідки» (Київ, 16–17 травня 2024 р.)* : тези доповідей / відповід. ред. Т. А. Пахарева, ред. та підгот. до друку Т. А. Пахарева, О. М. Костюк. Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 88–93.

2. Чмир А. Діалог як шлях до вирішення проблеми значущості джерел історичної пам'яті в романі «Данило Острозький: образ, гаптований бісером» П. Кралюка. *Історія як текст & художній текст як історія. Матеріали V Всеукраїнської наукової конференції до 100-річчя від дня народження Павла Загребельного (30 жовтня 2024 року, м. Дніпро)* / ред. кол. Н. П. Олійник (голова). Київ : Просвіта, 2024. Вип. 1. С. 147–154.

3. Чмир А. Метатекстовий складник паратексту історичного роману «Сильні та самотні» П. Кралюка. *Література й історія : матеріали Всеукраїнської наукової конференції (14–15 листопада 2024 р.)* / редкол. Н. В. Горбач (відп. ред.), В. М. Ніколаєнко (ред.-упоряд.), І. М. Бакаленко

(техн. ред.) та ін. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. С. 393–397.

Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Результати дослідження апробовано в доповідях на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях:

1. Всеукраїнська наукова конференція «Запорізькі філологічні читання» (11–12 листопада 2021 р., м. Запоріжжя);
2. Заочна міжвузівська наукова конференція «Соціально-гуманітарний підхід до вирішення актуальних проблем сучасного світу» (30 березня 2022 р., м. Дніпро);
3. Міжнародна міждисциплінарна наукова конференція «Волинь, Підляшшя та «Інші» простори: Провінція і центр у польській та українській культурах. Міждисциплінарні підходи» (20 травня 2022 р., Білосток–Луцьк);
4. VI Міжнародна наукова конференція із серії «У колі проблем антропології літератури»: Людина в пошуках ідентичності. Між технікою і духовністю (24–25 листопада 2022 р., Білосток);
5. III Заочна міжвузівська наукова конференція «Соціально-гуманітарний підхід до вирішення актуальних проблем сучасного світу» (30 березня 2023 р., м. Дніпро);
6. Всеукраїнська наукова конференція «Дискурсивні практики в українській літературі (від давнини до сучасності)». IX-ті Фашенківські читання (25 травня 2023 р., м. Одеса);
7. IX Міжнародний форум докторантів (аспірантів) «Historyk – Fakt – Metoda» «Історик – Факт – Метод» (22–23 червня 2023 р., Ченстохова);
8. III Міжнародна науково-практична конференція «Лінгвістичні обрії XXI сторіччя» (28–29 листопада 2023 р., м. Івано-Франківськ);
9. V Міжнародна наукова конференція «Аналіз та інтерпретація художнього тексту: проблеми, стратегії, розвідки» (16–17 травня 2024 р., м. Київ);
10. V Всеукраїнська наукова конференція «Історія як текст & художній текст як історія» (до 100-річчя від дня народження Павла Загребельного) (30 жовтня 2024 р., м. Дніпро);

11. Всеукраїнська наукова конференція «Література й історія»
(14–15 листопада 2024 р., м. Запоріжжя).

У процесі обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Чмиря Андрія Валерійовича «Художній світ історичної романістики Петра Кралюка».
2. Констатувати, що дисертація Чмиря Андрія Валерійовича за своїм науковим рівнем, новизною отриманих результатів, теоретичним та практичним значенням, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.
У 11 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в закордонному виданні, 2 статті в нефахових виданнях України, 3 – тези на конференціях різного рівня.
3. Рекомендувати дисертацію Чмиря Андрія Валерійовича «Художній світ історичної романістики Петра Кралюка», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія для подання до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування щодо затвердження Висновку та рекомендації до захисту дисертації:

- «за»	10
- «проти»	немає
- утримались	немає

Головуючий на міжкафедральному
науковому семінарі, професор кафедри
української літератури та компаративістики
доктор філологічних наук, доцент

 Артур МАЛИНОВСЬКИЙ

Завідувач кафедри
української літератури та компаративістики
доктор філологічних наук, професор

 Тетяна ШЕВЧЕНКО

Секретар кафедри, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури
та компаративістики

 Ольга КАЗАНОВА

17 березня 2025 р.